Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Castell de Roset

Vilada

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Sector nord-oest
Emplaçament	Al turó del mateix nom, damunt dels camps de la Masó i Viladomat i sota les cingleres de la Gotzera

Coordenades:

Latitud:	42.14831
Longitud:	1.91428
UTM Est (X):	410292
UTM Nord (Y):	4666814

Classificació

Número de fitxa	08299 - 1
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval
Segle	XII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Si bé pot dir-se que és un dels castells més ben conservats de la comarca en la seva tipologia, no podem oblidar que el seu deteriorament és progressiu. L'erosió i la disminució de les alçades dels murs és constant. La part sud-est de la construcció és amenaçada per una gran escletxa, que podria donar lloc a la caiguda d'un important pany de paret. No hi ha dubte que seria totalment necessària una intervenció arqueològica i una campanya de consolidació de les restes conservades.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN (R-I-51-5765)
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00

Número inventari	IPA: 1961
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08300A001000060000SM
Autoria de la fitxa	Albert Rumbo Soler i Isaac Soca Torres / Martí Picas INSITU SL
Data de registre de la fitxa:	dj., 14/03/2002 - 01:00

Descripció

Els vestigis de l'antic castell són situats al capdamunt d'un turó de roca calcària. Per l'estat del conjunt de les restes es fa difícil saber quina era l'estructura original d'aquest conjunt defensiu. Del que no hi ha dubte és que els diversos cossos o edificis adjacents no són tots de la mateixa època, sinó que presenten una seqüència temporal bastant indefinida, que es tradueix en una total irregularitat de la seva planta. No obstant, tot fa pensar que primerament es bastí una torre quadrada, d'unes dues o tres plantes, a la part més meridional i que en l'època de màxima vitalitat i de decadència del castell s'hi van anar fent ampliacions successives cap a la seva part nord. En general, les parets de la torre presenten, en els carreus i en la seva pròpia constitució, una uniformitat més gran que la resta de murs, encara que tots ells són d'una envergadura notable. Les mides extremes del conjunt tenen una allargada d'uns 20 metres, una amplada de més de 7 metres i una alçada que supera els 9 metres en algunes parts. A les parets hom hi pot observar encara els forats deixats per l'embigat, cosa que fa que en alguns indrets es pugui deduir l'existència d'unes tres plantes d'alçada. Caldria també sumar un espai soterrani o semi-soterrani, possiblement utilitzat com a celler i estabulari. Són també interessants altres elements que es troben a redós del castell: una profunda cisterna amb volta de canó; les restes deixades a la roca per l'antiga porta d'entrada, el camí empedrat que s'enfila pel turó o una plataforma semicircular excavada a la roca i que constituïa l'avantguarda defensiva del castell.

Observacions:

La llunyania que el castell presenta respecte dels nuclis de població i el seu dificultós accés, ha estat aprofitat en moltes ocasions per excavadors furtius, que han malmès seriosament l'estrat arqueològic. A l'interior de la construcció, per la seva part nord, hi han fet un forat de grans dimensions, arribant a arrencar físicament estructures soterrades sòlides. Tanmateix, aquest no és l'únic, contínuament apareixen nous moviments de terres, especialment a l'espai interior del castell. Les dovelles d'algunes finestres també han desaparegut, possiblement per reaprofitar-les en algun altre indret.

Història

Tradicionalment, s'ha considerat com a primera data on es menciona el Castell de Roset l'any 1026, ja que una donació feta al monestir de la Portella esmenta un alou "in apendicio de Rosed", és a dir, en terme de Roset. Després d'això hom va pensar que aquest terme corresponia al terme casteller de Roset. Estudis més recents sobre la formació i estructura territorial del comtat de Berga veuen en aquesta termenació una identificació cohetània amb la parròquia de Vilada (també dita de Roset), però mai amb el castell. De fet, el més usual és que els castells prenguin el nom de la vall o de la parròquia i no pas a la inversa. Per tant,

hauríem d'ubicar cronològicament el castell cap a mitjan segle XII i no a principi del segle XI. Amb el document de 1026 s'havia atribuït la possessió del castell al comte Sunifred, però tenint present el que hem explicat, la primera notícia sobre els possessors del castell no la tenim fins al 1275. Es tracta del testament de Pere de Berga, en el qual es feia hereu del castell, amb totes les seves fortaleses, drets i altres coses que detentava en aquest lloc a Roger de Pallars. Aquest darrer no va trigar a deixar-lo, també en herència, a Sibil·la de Pallars, senyora de Berga i del Berguedà. El 1309 Sibil·la signà una permuta amb el rei Jaume II, per la qual es desprenia d'un gran nombre de castells berguedans (Casserres, Montmajor, Querol, Madrona...), però es reservà el de Roset i el delme de la Nou. Hom pensa que això ho féu perquè era la fortificació més propera a les possessions del seu marit Hug de Mataplana i, alhora, actuava de separació entre la baronia de Mataplana i les possessions berguedanes a mans reials. Passà després a mans dels Portella, almenys així ho veiem en un testament de Bernat Guillem de la Portella de 1321. Tanmateix, seguint la sort de la baronia de la Portella, no trigarà a annexionar-se als dominis dels Pinós. Els Pinós, durant la resta del segle XIV i fins al segle XVII, van utilitzar el castell com a seu dels seus batlles i altres agents senyorials. Durant el segle XV, en les conflictives relacions amb el rei i, en especial, durant la guerra civil catalana, el castell va tenir un notable protagonisme. Els castlans varen ser gairebé sempre la família cognominada Roset. Des de finals del segle XVII i fins al seu abandó definitiu, possiblement a mitjan del segle XVIII, el castell esdevingué propietat dels Boatella. Aquests, ciutadans honrats de Barcelona, ja només van aprofitar el castell com a explotació agropecuària i per cobrar-ne les rendes derivades de la jurisdicció, però no hi van residir mai. El 1949 es declarà Bé d'Interès Cultural, a partir del Decret de castells de 1949, expedit pel Ministerio de Educación Nacional (BOE, 5 de maig de 1949). Més tard trobà la seva correspondència com a Bé Cultural d'Interès Nacional, segons la disposició addicional de la segona llei de Patrimoni Històric espanyol de 25 de juny de 1985 (R-I-51-5765)

Bibliografia

AADD (1990: 418). AADD (1994: 184). BERNADICH (1991: 192-194). CAMPRUBÍ (1996: 83). CATALÀ (1976: 971-976). NOGUERA (1990: 22). PUIG (1982: 119-136). SANTANDREU (1982: 115). SANTANDREU (1985: 500-502). SOCA (1995: s. p). WEB (http://www.vilada.diba.es).